



Voskopoja nje teritor me zhvillim dinamik dhe te qendrueshem

2007-2012



Pergatitur nga ADAD:
Msc. Hafuz DOMI

Voskopoje Tetor 2012

PERMBAJTJA

1.	Voskopojat nje komune me zhvillim dinamik dhe te qendrueshem:	3
2.	VOSKOPOJA-Teritori, burimet dhe sektoret kryesor	4
2.1	Te dhena te pergjithshme:	4
2.2	Burimet kryesore ne Voskopoje;	Error! Bookmark not defined.
3.1	Strategjia e zhvillimit te teritorit;	6
3.3	Sektori Privat	Error! Bookmark not defined.
3.4	Vleresimi teritorit te Voskopojes nga aktore	6
3.5	Projekti per Zhvillimin e Integruar te Teritorit te Voskopojes 2007-2012	6
4.	Dinamika e zhvillimit ekonomik te teritorit Voskopoje 2007-2012	7
5.	Bujqesia	7
5.1	Prodhimi bujqesor	7
5.2	Fondi i tokes	8
5.3	Prodhimet kryesore bujqesore	8
5.3.2	Prodhimi blegtoral	10
5.3.3	Bletari;	11
5.4	Faktoret:	11
5.5	Organizimi prodhuesve:	11
5.6	Tregtimi;	12
5.7	Prodhimet dhe produktet bujqesore per tregun turistik	12
5.8	Rezultatet kryesore	12
6.	Trashegimia	13
7.	TURIZMI	14
8.	Strukturimi aktorve	21
9.	Shtirirja e demarshit ne teritore te tjera te rajonit Korce	22
12.	Aktivite te qendrueshme per te ardhmen	23
13.	Programe per te ardhmen ne Rajonin e Korçes	23
	Aneks 1 Te dhenat ne bujqesi	24
	Aneks 2 Te dhena per popullsine dhe turizmin	27

Lista e Ankroneve

ADAD	Shoqata e Zhvillimit te Bujqesise te Rretheve Malore, www.adadmalore.al
DE	Delegacioni European ne Tirane
FERT	FERTILE (Groupe FERT) Paris, www.fert.fr
FZM	Forumi i Zonave Malore
GM	Grupi i Mbeshtetjes (nga lider grupesh Voskopoje)
Gpi	Grupi Pilotimit (partneret e projektit FERT dhe Komuna Voskopoje)
QIT	Qendra e Infomacionit Turistik Voskopoje
SHATM	Shoqata e Agroturizmit, trashegimise dhe Mjedisit Voskopoje
PSF	Patrimoine Sans Frontiere France
PCCC	Shoqata per Mbrojtjen e Siteve te Vogla me Karakter France

Voskopoja nje komune me zhvillim dinamik dhe te qendrueshem:



Nexhip Bacelli Kryetar i Komunes Voskopoje

Voskopoja ose Moskopoli (siç quhej në shek. 17^{të} e 18^{të}) është një nga pikat më të fuqishme turistike e kulturore në rajonin e Korçës. Kjo i dedikohet pozicionit gjeografik malor, peisazhit të bukur gjithëvjetor, historisë thuasje legjendare, trashigimise kulturore e fatare të këtij qyteti të dikurshëm.

Ka nje infrastrukture pergjithesisht te mire dhe funksionale. Ka nje vleresim dhe ruajtje te trashigimise se infrastruktures se vjeter kryesisht te rrugeve dhe trotuarve me gure dhe ka ndertime dhe rindertime prej guri etj.

Strategjia e zhvillimit te teritorit te Voskopojes mbeshtetet ne planet strategjike te hartuar nga FERT/ADAD ne 2006 dhe rinovuar ne 2011. Sektorët kryesor jane turizmi, bujqesia dhe sektori privat e artizanal, qe perbejne bazen e aktivitetit te komunitetit dhe te bizneseve qe veprojne ne Voskopoje.

Ne pese vitet e fundit 2007-2012 kane ndodhur shume ndryshime, si ne planin e zhvillimit ekonomik, social-kulturor dhe te organizimit te komunitetit, kjo per shkak te vullnetit dhe angazhimit te komunes dhe komunitetit, te projektit te Delegacionit e European te zbatuar nga FERT Paris dhe ADAD, ku eshte perfshire dhe ka perfituar i gjithe komuniteti i teritorit te Voskopojes.

*Sot kemi nje rigjallerim te Voskopojes, permiresim te infrastruktures urbane dhe turistike, vleresim te burimeve dhe sitit, organizimi inisiativave – krijimi shoqates Voskopoja, kthim te emigranteve, ngritja e bizneseve dhe ndertime te reja, kapacitete me te medha prithe turistike. Krahasuar me vitin 2005, aktualisht kemi dhjete fishim te numrit te turisteve, trefishim te sipërfaqeve me pemetore, dyfishim te prodhimit bujqësor e blegtoral, me shume prodhime e produkte bujqësore dhe artizanale, me shume punesim, me shume te ardhura dhe nivel me te larte ekonomiko-social, **tregues keto qe tregojne per nje zhvillim dinamik dhe te qendrueshem te teritorit te Voskopojes.***

Per te ardhmen ne do te perforcjome arritjet tona dhe do te shtojme vlere te reja per Voskopojen, qofte ne infrastrukture per ndertimin e rrugeve me kalldrete te Voskopojes, te ambjenteve kulturore e sportive, permiresimin e sherbimeve te pritjes turistike, te ruajtjes se mjedisit dhe te mbrojtjes se SITIT TE VOSKOPOJES, ne menyre qe Voskopoja te ringrihet ne vlerat e saj historike dhe te jete qender e rendesishme e terheqjes turistike.

Une me dashamiresi ju ftoj te vizitoni Voskopojen dhe do jeni gjithenje te mirepritur ne Voskopoje.

1. VOSKOPOJA

Te dhena te pergjithsheme:

Komuna Voskopoje ndodhet rreth 20 km ne perendim te Qytetit te Korces dhe shtrihet ne pllajen mes Gores dhe Oparit, me lartesi mesatare 1260 m lartesi mbi det dhe ka nje siperfaqe te pergjitheshme prej 64 km². Ka pese fshatra si: Voskopoja (qendra e komunes), Gjonomadhi, Lavdari, Shipska dhe Krushova, me largesi mesatare 5-7 km nga qendra. Ka 750 familje dhe rreth 2745 banore.

Burimet kryesore ne Voskopoje;

Vend malor, me pejsazh dhe bukuri natyrore, klime te fresket dhe kurative
Trashgimni te pasur historiko, monumentale dhe arkitekture, me kisha, ura, cezme etj.
Sasira te konsiderueshme blloqe guri per ndertim te objekteve dhe rrugeve.
Siperfaqe bujqesore, pyjore, kullosore, shumellojshmeri bimesh medicinale etj.

Natyra dhe mjedisi :

Vend malor me pejsazh dhe bukuri natyrore, me gjelbrim, klime verore te fresket dhe bore ne dimer, me ajer te paster dhe kurative. Me burime ujrore te mjaftueshme dhe kuruese, si dhe perrenjte qe pershkruajne teritorin, gje qe i japin bukuri dhe pastrim te ketij vendi.
Siperfaqe pyjore (me pishe) e kullosore, me flore dhe faune te pasur natyrore.
Vlerat natyrore dhe te krijuara nga njeriu te mjedisit sherbejne per nje terheqje te turistevet.
Pista e skive ka sherbyer per kampionatet qe jane zhvilluar ne Voskopoje, eshte nje vlere qe duhet vleresuar ne te ardhmen.

Historiku Voskopojes:

Voskopoja ka qene nje qyteze e krijuar rreth viteve 1338, ku kulmin e arriti rreth viteve 1750 duke qene nje qender e rendesishme urbane, tregtare dhe kulturore ne Shqiperi dhe ne ballkan. Ka pasur nje popullsi rreth 30 mije banore, me 24 kisha me afreske nga me te bukurat, akademine, shtypeshkronje etj.. Ka qene shume i zhvilluar artizanati, blegtoria duke perbere nje baze te mire per zhvillimin e tregtise duke u bere nje qender e rendesishme historiko-kulturore e ekonomike ne vend, ballkan e me gjere.

Trashegimia kulturore dhe fetare

Voskopoja ka nje trashgimni te pasur kulturore e monumentale. Kete e tregon prania e 7 kishave dhe manastiri te Shen Prodhomit. Nder to Kisha e Shen Thanasit eshte nga me te njohurat dhe cilesuar si "Sixstina e Ballkanit". Kisha e Shen Gjergjit ne Shipske eshte nje vlere, jo vetem nga ana fetare, por dhe nga ana arkitekture. Ka pasur shtypeshkronje, akademi dhe shume figura te shquara ne vend dhe Europe. Voskopoja ka te trasheguar nje infrastrukture te njohur me rruge me kallreme, shtepi karakteristike me gure te gdhendur, ura, cezme etj. Vleresimi i trashegimise i kane dhene mundesi njohje dhe zhvillimit te ketij teritori. Ne Voskopoje behen festa fetare dhe tradicionale, me e njohur eshte festa e Shen Prodhomit dhe Panairi ose sic quhet « Dita Turistike » qe behen me 24 Qershor te cdo viti.

Zhvillimi i Infrastruktures;

Ka nje infrastrukture pergjithesht te mire dhe funksionale, me rruge lidhese brenda teritorit te Voskopojes, rrjet te ujesjellesit dhe kanalizimeve te ujerave te zeza, me shkolla, qendra shendetesore, rrjet elektrik, telefonik dhe televiziv.

Eshte miratuar Plani Urbanistik per fshatin Voskopoje qe permban nje harmonizim te tradites me modernen dhe sherben si baze per ndertimin dhe zhvillimin e Voskopojes ne te ardhmen.

Ka nje vleresim dhe ruajtje e trashgimnise se infrastruktures se vjeter kryesisht te rrugeve dhe trotuarve me gure dhe ka ndertime dhe rindertime prej guri etj.

Gjate periudhes 2007-2012 jane realizuar 32 projekte ne infrastrukture me vlere XXX €, kryesisht ne rrjetin rrugor, ujesjelles, kanlizime, shkolla, qendra shendetesore, lulishte, pastrim mjedisi rruge, trashegimi ne restaurim kishash etj., duke i dhene nje pamje te nje teritori qe zhvillohet, me gjalleri dhe me patenciale per zhvillim.

Sporti

Sporti i skive eshte tradite ne Voskopoje per te gjithë, por duhet te theksojme qe voskopojaret perpara viteve 1990 kane qene pjese e ekipit te skive te Skenderbeut qe i perket Rajonit Korce. Voskopoja ka nxjere skiatore te talentuar dhe kampion kombetar, ku mund te permendim si Pirro Lola, Kristaq Janko, Anton Falo, Lida Samaraj, Sofika Zguri etj.

Pas viteve 1990 Voskopoja ka ekip te vetin, qe konkurron ne kampionatin kombetar te skive. Ekipi drejtohet nga ish skiatori kampion Anton Falo dhe qe kane arritur rezultate shume te mira ne shkalle kombetare. Ne kampionatin e fundit te zhvilluar ne Dardhe te Korces, Anxhelina Falo eshte shpallur kampione e Shqiperise per te reja.

Turizmi:

Turizmi eshte nje aktivitet kryesor qe ka filluar te aplikohet pas viteve 2000, por qe ka marre nje zhvillim te vrullshem pas vitit 2007. Sot ka 50 familje qe merren me turizem dhe ka nje rrjet hotelesh, shtepi te turizmit familjar, kafe e restorante, njesi sherbimi per turistet qe se bashku perbejne nje kapacitet prites per turistet. Eshte ngritur infrastuktura e orinetimit dhe informimit me sinalistike, harta, guida etj.,. Ka nje fluks ne rritje te turisteve nga viti ne vit. Turistet vijne nga rajoni Korces, Shqiperise, Europes e me gjere.

Bujqesia

Ka 6400 ha toke, 2500 ha jane toke bujqesore, ka livadhe dhe kullote, pyje, shumellojshmeri bimesh medicinale, kapacitete baze per zhvillimin e bujqesise dhe blegtorise. Bujqesia eshte burim kryesor i te ardhurave per 650 familje qe banojne ne teritorin e Voskopojes. Me te zhvilluar eshte pemetaria, vecanerisht kumbulla, si dhe patatja, fasulja, perimet, drithera etj. Blegtoria ze peshen kryesore dhe mbareshtohen kryesisht delja, gjedhi dhe bleta.

Te gjitha produkte bujqesore dhe blegtorale shquhen ne rajon dhe me gjere per cilesine e tyre dhe vecanerish, kumbulla, patatja, mjalti, mishi dhe bulmeti.

Organizimi komunitetit:

Komuna si institucion Publik eshte me qender ne Voskopoje dhe administron te gjithë territorin e Voskopojes. Si tradite dhe ndergjegjegjes voskopojare ka pas organizim te komunitetit sic eshte shoqata "Rilindja Voskopojare", e themeluar ne 1929 tregon me se miri per nivelin e organizimit dhe te kontributeve te voskopojareve. Voskopja ka pasur figura te shquara brenda dhe jashte vendit si Teodor Kavalioti, David Selenica, Vellezrit Zografi, vellezerit Sina, familjet Fundo, Ballauri, Falo, etj.

Sektori Privat

Veprojne rreth 35 subjekte private ne fushen e turizmit, sherbimeve etj.. Ka nje ritem te ndertimeve te reja, ne shtepi banimi, objekte ne sherbim te turizmit si hotele, restorante, njesi tregtare etj.

2. Faktoret kryesore qe kane ndikuar ne zhvillimin e integruar te territorit te Voskopojes

2.1 Strategjia e zhvillimit te teritorit;

Strategjia e zhvillimit te teritorit eshte venia ne eficiency te te gjitha resurseve dhe vlerave per zhvillimin turistik dhe ekonomiko-social te teritorit. *Plani strategjik perfshinte te gjithe sektoret e zhvillimit te teritorit te Voskopojes, projekti te DE-FERT ka perfshire tre sektore bujqesine, turizmin dhe vleresimin e trashigimise, ndersa komuna Voskopoje, ka punuar per realizimin e projekteve ne infrastrukturen e pergjitheshme dhe sektore te tjere.*

Ne themel te projekteve te realizuara dhe qe do te realizohen qendron plani strategjik i hartuar nga Fert/adad dhe komuna ne vitin 2006 dhe i rinovuar ne vitin 2011 i cili sherben si udherrefyes per zhvillimin e teritorit te Voskopojes.

2.2 Vleresimi teritorit te Voskopojes nga aktore

- Qeveria shqiptare mbeshtetur ne rendesine qe paraqet teritori Voskopojes, per historine, trashegimine kulturore-fetare dhe vlerat turistike e ka shpallur Voskopojen Zone Turistike ne vitin 1992 dhe Qender Historike ne vitin 2003.
- Organizata franceze PSF ka zhvilluar nje aktivitet te rendesishem ne Voskopoje, per restaurimin e kishave, vleresimin dhe promovimin e Sitit te Voskopojes (2002-2009).
- Qarku Korçe dhe shume organizata rajonale si SNV, DMO, GIZ kane promovuar vlerat voskopojsare nepermjet publikimit te materialeve informative, guidave, websiteve etj.
- FERT Paris dhe ADAD kane bere nderhyrjen me te rendesishme dhe afategjate qe nga viti 2004-2012 nepermjet nje procesi shoqerimi qe ne hartimin e Planit Strategjik, hartimin dhe zbatimin e nje projekti per zhvillimin e teritorit te integruar te Voskopojes, me mbeshtetjen e Delegacionit European.

2.3 Projekti per Zhvillimin e Integruar te Teritorit te Voskopojes 2007-2012

- Ky projekt e ka bazen tek Plani Strategjik i Voskopojes, ku inicimi dhe realizimi i ketij ne Voskopoje eshte bere nga FERT/PSF, Komuna dhe ADAD ne vitin 2005 me perfshirjen e komunitetit dhe aktorve lokal e qendror qe ndikojne dhe veprojne ne teritorin e Voskopojes. Mbeshtetur ne Planin Strategjik u hartua projekti per venien ne jete e planit strategjik per zhvillimin e teritorit te Voskopojes » dhe ju paraqit Delegacioni European ne vitin 2007, te cilin e miratoj.
- Projekti eshte lançuar ne janar te vitit 2008 ne Voskopoje me pjesemarrjen e te gjithe aktorve te perfshire ne auditet dhe aktivitetet e hartimit te Planit Strategjik ne 2005.
- Partneret e projektit FERT Paris, Komuna Voskopoje, ndersa ADAD ka zbatuar dhe administruar projektin ne Voskopoje. Ky projekt ka synuar vleresimin e burimeve te teritorit te Voskopojes per zhvillimin e turizmit, te bujqesise, ruajtjen e vleresimi e trashegimise te sitit te Voskopojes.
- *Jane kryer aksione per zhvillimin ekonomiko-social dhe organizmin e komunitetit, te cilet kane pas nje impakt te madh per gjithe teritorin e e Voskopojes. Mund te permendim rritjen e prodhimit bujqesor e artizanal, vleresimin e trashegimise, rritjen e numrit te turisteve ne Voskopoje, krijimi i shoqates Voskopoja dhe shtrirjen e demarshit ne komuna te tjera si Drenova e Vithkuqi te Korçes.*

2.4 Metoda e perdorur

Zhvillimi i nje teritori eshte i lidhur me resurset natyrore, pozicioni gjeografik, klima, trashigimia, por e rendesishme eshte se si do te administrohen keto pasuri ne te ardhmen. Eshte perdore nje metode e thjeshte dhe mjaft efikase, qofte ne hartimin e planit strategjik, ashtu dhe ne zbatimin e projektit. Gjithenje puna ka nisur me degjimin e komunitetit, te aktoreve dhe ka identifikuar situaten dhe aksionet qe duhet te ndermerren ne te ardhmen. Mbeshtetur ne propozimet e komunitetit, te inisiativave dhe aktoreve, duke qene njekohesisht, propozues, vendimarrës dhe zbatues te aksioneve.

Bashkepunimi Komune - FERT Paris, ka qene ne mbeshtetje te pjesemarrjes dhe vendimarrjes se komunitetit. Mbeshtetur ne elementet e metodes jane propozuar nga inisiativa, grupe dhe aktore aksione te cilat jane miratuar nga GM dhe KoPi. Keto aksione jane realizuar me sukses, sepse kane qene aksione qe siguronin punesim, risi, te ardhura, impakt dhe vazhdimesi per te ardhmen. Jane propozuar 133 Fische Aksione dhe jane miratuar dhe realizuar 120 aksione ne funksion te zhvillimit ekonomik-social te teritorit te Voskopojes. Gjithashtu shume rendesishme ka qene vendosja e nje ekipi ne vend per shoqerimin e projektit.

3. Dinamika e zhvillimit ekonomik te teritorit Voskopoje 2007-20012

Plani strategjik perfshinte te gjithe sektoret e zhvillimit te teritorit te Voskopojes, komuna Voskopoje, si autoritet lokal, realizimin e projekteve ne infrastrukturen e pergjitheshme e ka pare ne funksion te zhvillimit te sektorve te tjere dhe ne bashkepunim me FERT, ne kuader te projektit DE, kane mbeshtetur zhvillimin bujqesise, turizmit dhe vleresimin e trashigimise.

Gjate periudhes 2005-2011 kane ndodhur shume ndryshime, si ne planin e zhvillimit ekonomik, ashtu dhe ne ate te social-kulturor dhe te organizimit te komunitetit.

Gjate zbatimit te projektit eshte perfshire i gjithe komuniteti i teritorit te Voskopojes, ku kane perfituar rreth 650 familje ne bujqesi, nepermjet rritjes se prodhimit bujqesor dhe artizanal, te cilin e kane tregtuar reth 90 % ne Voskopoje, 50 familje ne sektorin e turizmit te cilet kane pritur me shume vizitore 55 mije ne vit, kane permiresuar sherbimin dhe kane shtuar kapacitetet pritesore per turistet me nje akomodim ditor rreth 400 shtreter. Eshte permiresuar shume infrastruktura e pritjes turistike, me harta, guida, flete palosje, guida, vizita te kishave, shetitje ne natyre etj.

4. Bujqesia

Pas viteve '90, situata ne bujqesi degradoi e shoqeruar me nje zhvillim spontan te bujqesise e pa orientuar dhe organizuar dhe shume veshtiresi ne teknologji e marketing te prodhimit, por pas viteve 2000 dhe sidomos pas vitit 2007, situata ne bujqesi ndryshoj, familjet ju kthyen bujqesise dhe sot ky sektor perben nje potencial ne prodhimin bujqesor dhe te ardhurave te familjeve ne teritorin e Voskopojes.

4.1 Prodhimi bujqesor

Territori i Voskopojes eshte shume i favorshem per bujqesine sepse ka kushte klimatiko-tokesore te favorshme, me toke te mire dhe burime ujore. *Ka 6400 ha toke, 2500 ha jane toke bujqesore, ka livadhe dhe kullote, pyje, shumellojshmeri bimesh medicinale, kapacitete baze per zhvillimin e bujqesise dhe blegtorise. Bujqesia eshte burim kryesor i te ardhurave per 650 familje qe banojne ne teritorin e Voskopojes. Me te zhvilluar jane, vecanerisht kumbulla, patatja, fasulja, perimet, drithera etj. Blegtoria ze peshen kryesore dhe mbareshtohen kryesisht delja, gjedhi dhe bleta. Prodhimet e Voskopojes jane te pelqyera ne tregun e Korces e me gjere per cilesine e tyre, vecanerisht, kumbulla, patatja, mjalti, mishi e bulmeti.*

Ne kuader te projektit te FERT, jane realizuar shume aksione per permiresimin dhe rritjen e siperfaqeve te ujiteshme, shtimit te siperfaqeve ne pemetari, permiresimit te farave e inpueteve bujqesore, permiresimit racor ne gjedh, te imta dhe blete, mekanizimit te proceve ne bujqesi e blegtori, si dhe aftesimit profesional te prodhuesve. Nga zbatimi i ketyre aksioneve prodhuesit kane arritur rezultate shume inkurajuese.

4.2 Fondi i tokes

Tabela 1 te dhenat per token are dhe ujitjen

Emertimi	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Toke are	ha	418.5	423.5	451	490	500
Toke e ujiteshme	ha	117	117	117	237	247

Kemi rritje te siperfaqes se ujiteshme me 2.6 here dhe te siperfaqes se punueshme me 20 %, kjo per shkak te investimit nga projekti te venies ne pune te rezervuarit te Gjonomadhit, ku kane perfituar mbi 200 familje te Gjonomadhit dhe Lavdarit, te cilat kane rrit rendimentin dhe volumin e prodhimit bujqesore.

4.3 Prodhimet kryesore bujqesore

Aktiviteti bujqesor perben sektorin baze te ekonomise per bujkerit, sepse siguron punesim, prodhime dhe te ardhura per familjet e tyre.

Tabela 2; Struktura e prodhimit bujqesor

Kultura	Siperfaqe ha					Prodhimi kv				
	2008				2012	2008	2009	2010	2011	2012
Drithera	182				215	4113				6656
Patate	48				60	9600				19200
Perime	9				20	375				238
Fasule	25				14	375				238
Fruta	21				67	1200				4840

Tabela 3 Rendimenti per kulturat kryesore

Kultura	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Drithera	kv/ha	23	28	27	30	27
Fruta	"	80	89	103	71	88
Patate	"	200	246	250	285	295
Perime	"	97	118	160	168	180
Fasule	"	15	15	17	17	17

Ne periudhen pesevjecare kemi te njejten tendence;

- rritjen e siperfaqes se kulturave bujqesore
- rritje te prodhimit, qe eshte bere me shume per shkak te rritjes se rendimentit se sa te rritjes se siperfaqes.

- Kumbulla dhe patatja jane kulturat me te rendesishme per tregun e turistik te Voskopojes.

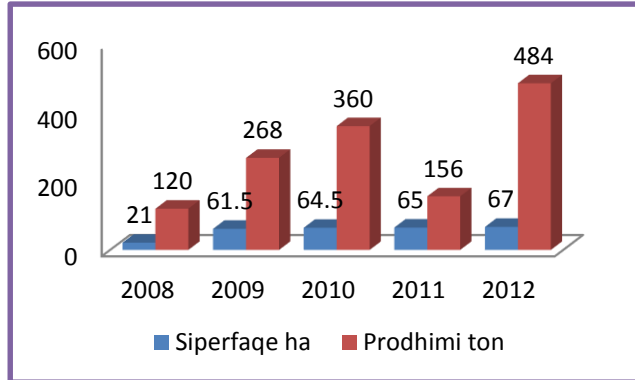
Pemetari: Kumbulla ka pas nje zhvillim te madh, sidomos ne Gjonomadh dhe Lavdar, refereuar vitit 2008, siperfaqja eshte rritur me 42 ha, ndersa prodhimi me 364 ton ose 4 here ne shume. Krahas shtimit te siperfaqes, jane kryer shume aksione qe kane synuar organizmin e fermerve ne grup, formime, testime, per zgjidhur bashkerisht, ceshtje te asistences teknike, te futjes dhe aplikimit te teknologjise se re, te perdorimit te mekanikes, te tregtimit etj.

Eshte zbatuar teknologjia e re per 42 ha ne kumbulles me forme kurore Aks dhe eshte permiresuar teknologjia ne 20 ha pemetore ekistuese. Jane ngritur pemetore pilot, ku eshte testuar teknologjia e re dhe jane bere formime profesione te pemetarve. Keto pemetore jane fute 2-3 vjet me shpejt ne prodhim dhe kane marre rendiment 2 here me te larte.

Jane aftesuar mbi 200 pemetare nga ana profesionale per ngritjen, formimin dhe mirembajtjen e pemetoreve dhe prodhimit.

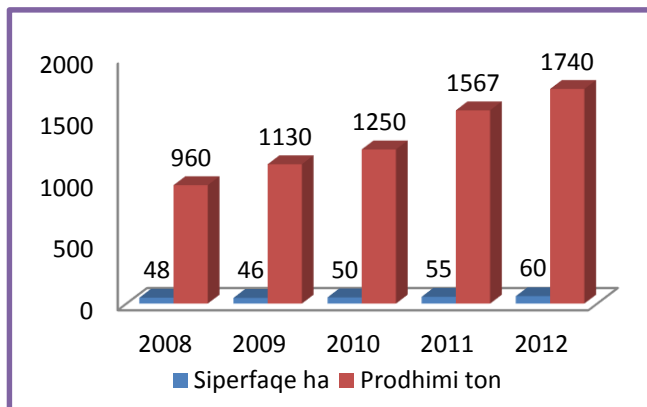
Aktualist rreth 30 % e kumbulles perpunohet ne menyra artizanale per prodhim raki, e cila tregtohet dhe konsumohet e gjitha ne Voskopoje. Grupi pemetarise eshte grupi me i organizuar, qe ka testuar teknika te reja, kane perdorur logon "Voskopoja" ne tregtimin e prodhimit, kane vleresuar cmimin me 500 leke/kv etj. Prodhimi shitet ne Voskopoje Korce dhe me gjere.

Pas 2-3 vitesh parashikohet qe prodhimi i kumbulles te jete mbi 8000 kv fruta.



Patatja eshte kulture kryesore, siperfaqja eshte shtuar me 12 ha, ndersa rritja e prodhimit eshte 840 ton me shume, kjo tregon se rritja ka ardhur nga rritja e rendimentit, i cili eshte rrit rreth 9.5 ton/ha, kjo per shkak te permiresimit te teknologjise, perdorimit te farave te zgjedhura dhe te testuara me pare ne Voskopoje dhe futjes se mekanizimit. Pra patatja pervec cilesise se larte, preferohet nga tregu dhe ka dhe cmim te mire, gje qe ndikon ne rritjen e te ardhurave per familjet bujqesore. Patatja eshte kulture kryesore dhe nga viti ne vit ka pas rritje te siperfaqes dhe te rendimentit.

Jane testuar mbi 10 varietete patatesh dhe jane perdorur 2-3 varietete me te mira, te cilat kane ndikuar ne rritjen e rendimentit me 50-70 kv/ha.



Ne vitin 2012, kater prodhues jane organizuar ne grupin e prodhimit e patates organike. Kane mbjelle 2 ha dhe kane prodhuar 500 kv te certifikuar nga "Albinspekt". Per kete prodhim te certifikuar eshte prodhuar etiketa per pataten organike me logon voskopoja, e cila do te tregtohet me cmim me te larte. Kjo eshte jo vetem nje iniciative cilesore, por eshte dhe nje aktivitet me te ardhme sepse jo vetem turistet, por konsumatori yne eshte i orientuar drejt cilesise dhe produkteve te teritoreve te vecanta. Ky aktivitet vlereson produktin e ketij teritori.

4.4 Prodhimi blegtoral

Ne voskopoje mbareshtrohen, kryesisht gjedhi, te imtat, bletet, shpendet, derrat, njethundraket dhe peshku Trofte, por perhapje me te madhe kane gjedhi, te imtat dhe bletaria.

Tabela 4; me te dhanat per kreret dhe prodhimin ne vite.

Kultura	Sasia / krere					Prodhimi kv				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Blete	344	513	562	666	684	25.8	40	46.95	56.88	60
Qumesht lope	315	313	402	425	435	6300	6573	8563	9350	9570
Qumesht delje	2620	2582	3042	4032	4472	1740	1697	2182	2818	3279
Mish gjedhi	250	260	280	257	267	212.5	221	268.8	295.5	347
Mish te imtash	2050	2080	2200	1900	2140	360	378	424.5	454.4	499

Tabela 5; Rendimentet ne blegtori

Kultura	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Qumesht lope	l/krere	2000	2100	2130	2,200	2200
Qumesht delje	"	60	60	61	61	62
Mish gjedh	kg/krere	85	85	96	115	130
Mish delje	"	18	18	18	22	23

- Blegtoria ka nje zhvillim pozitiv per gjate 5 viteve te fundit, ka rritje te numrit te krereve, rendimentit, te prodhimit dhe te vleresimit te shitjes se prodhimit dhe produktit.
- Kemi rritje te rendimentit te qumeshtit dhe te mishit ne gjedh per shkak te permiresimit racor nepermjet insiminimit artificial, kryerjes vaksinimit dhe mbareshtimit me te mire.
- Blegtoret jane aftesuar per mbareshtimin e blegtorise, kane realizuar shendetesimin nepermjet vaksinimit te 100 %. Kane permiresuar racen 90 % ne gjedh nepermjet Insiminimit Artificial me racen Tarantaise dhe Alpine, ndersa 80 % ne te imta me raca te reja dhe racen e vendit.
- Permiresimi Racor; Vicat e lindur me IA (Insiminim Artificial) kane peshe me te madhe ne lindje, shtese peshe me te madhe dhe per tre muaj ato arrijne mbi 100 kg mish, me nje vlere 70-80 mije leke ose rreth 15 mije leke me shume se vicat e lindur me insiminim natyral.
 - Me IA, lopet kane gjendje shendetesore me te mire, zgjedh racen qe deshiron per mish, qumesht apo te kombinuar. Kemi rritje te rendimentit me 200 litra krere.
 - Kemi perhapje te races Tarantaise rreth 60 % dhe jane perdorur per remond rreth 150 vica ose rreth 1/3 e numrit total te lopeve.
 - Krahas rritjes se numrit te krereve ne te imta, nje tendence pozitive eshte rritja e madhesis se tufes, ku 31 tufa kane 3150 krere ndaj 4472 krereve ose 70 % te numrit si komune.
 - Rreth 60 % e prodhimit, shitet dhe perpunohet ne menyre artizanale ne Voskopoje. Pjesa tjeter shitet me kontrata ne Boboshtice.
 - Grupi blegtorise ka mbeshtetur formimin dhe vendosjen e nje specialisti per Inisiminim artificial dhe sherbimin veterinar ne Voskopoje, aktivitet ky me vazhdimesi ne te ardhmen.

4.5 Bletari;

Bletaria eshte aktivitet me shume perspektive ne te ardhmen, per shkak te cilesise se larte te mjaltit qe preferohet nga turistet dhe konsumatori vendas, ku kjo i dedikohet flores se pasur malore te Voskopojes.

Tabela 6;

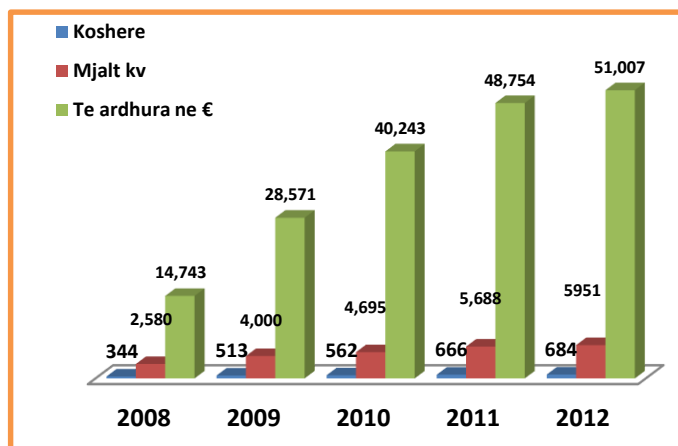
Emertimi	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Koshere	cope	344	513	562	666	684
Rendimenti	kg/koshere	7.5	7.7	8.3	8.54	8.7
Prodhimi	kv	25.8	40	47	57	60

- Gjate periudhes pesevjecare kemi permiresim racore me mema te reja, kemi rritje te numrit te koshereve, te rendimentit, dyfishim te prodhimit, te mekanizimit te vjeljes se mjaltit.
- Eshte permiresuar marketingu i mjaltit, sot perdoren vazo qelqi dhe me "logon" e Voskopojes, kjo ka cuar ne vleresimin e cmimit me plus 50 % ndaj 2007.
- Eshte rritur interesi per bletarine dhe nga 14 bletar sot kemi 24 bletare.
- Bletaret jane aftesuar nga ana teknike dhe profesionale per mbareshtimin e bletes, per prodhimin e memave, qumeshtit te bletes.
- Me e rendesishmja eshte rritur interesi per bletarine, ku tashme kemi nje grup te organizuar dhe qe do te funksionoje dhe ne te ardhmen per te siguruar asistencen teknike, per mbareshtimin, marketingun e mjaltit etj.

4.6 Faktoret:

Si faktor ne zhvillimin bujqesor **mund te permendim:**

- Vullnetin dhe perkushtimin i prodhuesve
- Metoda e ndjekur per organizimin, angazhimin dhe pjesmarrja ne vendimarrje
- Mbeshtetja e iniciativave dhe grupeve me inpute, fara, fidane, baze gjenetike, mjete mekanike nga projekti i Delegacionit European.
- Aftesimi profesional nepemjet trajnimeve, vizitave, testimeve/eksperimentimeve
- Futja dhe aplikimi i teknologjive te reja ne pemetari, patate etj.
- Permiresimi i farave dhe i races ne gjedh, te imta dhe blete.
- Asistenca teknike dhe shoqerimi i projektit nga adad dhe fert.



4.7 Organizimi prodhuesve:

- Ne te gjitha teritorin e Voskopojes, 420 prodhues jane te organizuar ne 6 grupe (ujitje, drithera, pemetari, patate, bletari dhe blegtori) te cilat perfaqesohen nepermjet liderve te tyre ne Grupin e Mbeshtetjes, ku sot ne Shoqaten Voskopoja. Por brenda ketij

organizimi, prodhuesit janë strukturuar në 15 nëngrupe, të cilët kanë zgjidhur bashkërisht, çështje të përdorimit të mjeteve mekanike dhe shërbimet në ferme.

- Organizimi në grupe i ka dhënë mundësi, të sigurojnë asistencën teknike nga ADAD/FERT, formimit profesional në vend dhe Francë, të përdorin teknika dhe fara cilësore dhe të bëjnë përmirësimin racor, mekanizimin e procesve në bujqësi e blegtori dhe për rrjedhojë, kanë rritur rendimentin, prodhimin, cilësinë dhe çmimin.

4.8 Tregtimi;

- Prodhuesit duhet të prodhojnë produkte tradicionale dhe cilësore për tregun turistik dhe me gjere. Ato po bashkëpunojnë për të rritur sasinë, cilësinë dhe organizuar marketingun duke shfrytëzuar emrin e Voskopojës si logo për prodhimet e tyre.
- Ato kanë arritur të organizojnë tregtimin e prodhimit, të cilët kanë bashkëpunuar për vendosjen e logos "Voskopoja", cmimit të përbashkët dhe gjetjen e tregut. Nga amablazhimi dhe përdorimi i logos, Voskopoja ka arritur një tregtim të mirë dhe me një cmim rreth 15-25 % më të lartë.
- Në tregtimin e prodhimit dhe të produkteve, kanë realizuar marrëdhënie të ndërsjellta sektorin e turizmit me hotelet, restorantet, shtëpitë të pritjes familjare etj. Prodhimi i mjaltit dhe mishit shitet 100 % në Voskopojë. Prodherit kanë bërë shitje direkte të disa prodhimeve si të mjaltit, patates, bulmetit etj.

4.9 Prodhimet dhe produktet bujqësore për tregun turistik

- Në Voskopojë vizitorët që akomodohen në shtëpi familjare ju ofrohet dhe ushqimi, i cili është me prodhimet e tyre dhe të fshatit.
- Ndërsa në shërbimet në restorante, taverna ofrohen prodhime të vendit që janë shumë cilësore qoftë siç mund të përmendim, mish, peshk, mjalt, perime të konservuara, patate, fruta, bulmet, raki kumbulle etj.
- Duke pasur një fluks relativisht të lartë të turistëve, shumica e prodhimeve bujqësore dhe blegtorale konsumohen dhe shiten në tregun e Voskopojës.

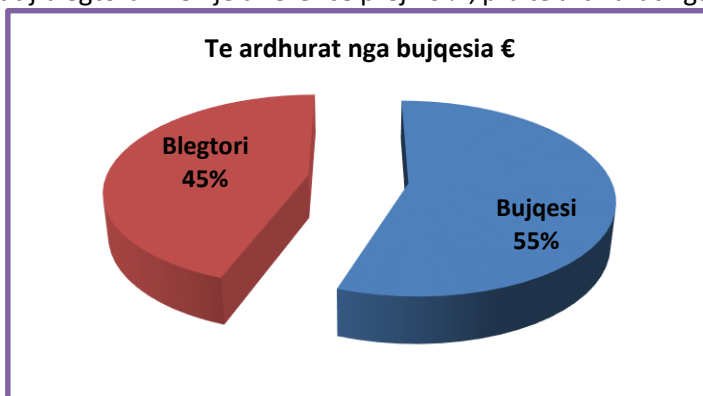
4.10 Rezultatet kryesore

- Rritje të aftësisë ujtesë me 110 ha dhe të sipërfaqes së mbjelle
- Rritje të rendimentit të prodhimit bujqësor në grupe, patate, mjalt, fruta, etj.
- Përmirësimin racor në gjedh, të imta, blete dhe rritjen e rendimentit të prodhimit të qumështit, të mishit dhe të mjaltit
- Mekanizimi i disa proceseve në bujqësi ka sjellë uljen e kohës së punës me 10-30 here, ulje të kostos së prodhimit 10-15 here dhe për rrjedhojë përmirësim të nivelit të jetesës dhe të shëndetit të banorëve dhe vecanërisht të grave.
- Organizimin e prodhuesve për prodhime produkti teritori sic është prodhimi organik i patates.
- Vendosja e shërbimit teknike të insimit artificial pranë grupit të blegtorisë.
- Organizimi në grupe të prodhuesve.

Në territorin e Voskopojës rreth 80 % e familjeve merren me bujqësi dhe blegtori. Shumë familje kanë ngritur ferma relativisht të mëdha me pemetore, me tufa me të imta, me gjedhe, me blete, të cilat janë model në territorin e Voskopojës dhe vizita e në ferme është dicka shumë tërheqëse dhe e preferuar për vizitorët

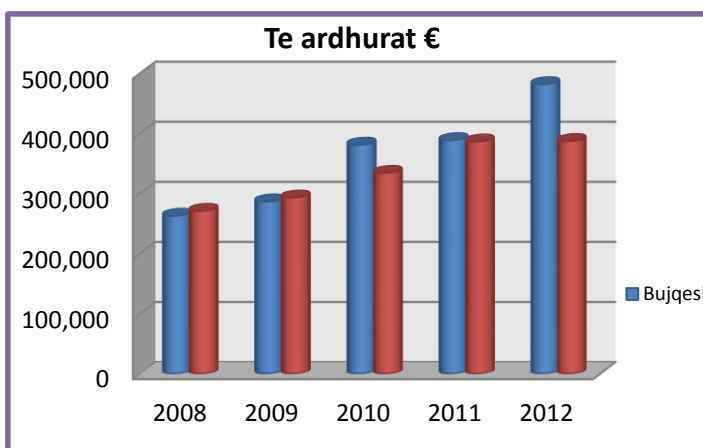
5. Te ardhura nga sektori bujqesor

Prodhimi bujqesor dominon ndaj atij blegtoral me nje diference prej 10 %, pra te ardhurat nga kulturat bujqesore zene 55 %, kjo per arsye se ka shumica e familjeve merren dhe dalin ne treg me prodhim bujqesor, ndersa me blegtori merren me pak familje, per shkak te veshtiresise qe ka per dimrin e ftohte, megjithese ka kapacitete 2-3 here me te medha per shtimin e numrit te krereve.



Te ardhurat nga sektori bujqesor kane ardhur gjithenje ne rritje, kjo jo vetem per rritje te siperfaqes se mbjelle, apo shtimit te numrit te krereve, por me shume jane nga rritja e rendimentit dhe rritja e cmimit per shkak te cilesise dhe kerkeses se tregut turistik ne Voskopoje dhe te rajonit te Korce.

Te ardhurat ne sektorin bujqesor ne total jane rritur me 1.6 here, ndersa ai i kulturave bujqesore eshte rritur 1.8 here.



- Eshte rrit interesi per bujqesine
- Prodhuesit jane organizuar dhe kane krijuar marredhenie te koperimit, per kryerjen e sherbimeve dhe te tregut.
- Ka pas impakt aftesimi profesional, testimet per permiresimin e farave, racave, perdorimi i teknologjise se re dhe ka ndikuar drejteperdrejt ne rendiemnt dhe te ardhura me te larta.

6. Trashegimia

Emri i Voskopojes eshte i lidhur me kishat e saj dhe ne vecanti te afreskeve qe i zbukurojne ato, pikturuar nga te medhenjte e ikonografise pas-bizantine. Kjo trashegimi arkitekturore, artistike dhe arkeologjike pasqyrohet gjithashtu ne pasuri te tjera si artizanati, pervoja te ndryshme si (prodhime bujqesore, gure-gdhendje, qylima) pa harruar jeten kulturore (festa, ekspozita) dhe aspekti natyror (peisazhe, flora e fauna).

Drejtimet kryesore te projektit per trashegimine kane qene, vleresimi i trashegimise, krijimi i vlerave te reja dhe promovimi i sitit te Voskopojes. E rendesishme per kete eshte venia ne vlerë e kesaj trashegimie, per tu vizituar nga turistet. Eshte organizuar grupi i trashegimise, i perfaqesuar ne GM, ku ka miratuar dhe zbatuar aksione ne funksion te trashegimise.

Eshte bere publikimi i vlerave historike dhe te trashegimise, ne guiden turistike dhe ne sitin e internetit te Voskopojes, jane publikuar harta per intenerarin e vizitave ne kisha, eshte bere

markimi i shtigjeve dhe vendosur postera prane kishave per njohjen e vlerave te tyre nga turistet, jane botuar kartolina me pejsazhe, vepra monumentale dhe nga kishat e Voskopojes. **Per krijimin e vlerave te reja** eshte vendosur sinjalistika e orientimit dhe informimit per teritorin, historine dhe per sherbimet artizanale. Jane rindertuar dhe ndertuar çezme, lulishte, kend lojrash, ndertime te reja prej guri duke ruajtur traditen etj.

Eshte nxitur prodhimi artizanal i punimeve me dore si per qendisje, prodhim qylymash, te cilat jane shitur, jo vetem ne Voskopoje per turistet, por dhe ne tregun e Korces e Greqise.

Jane riprodhuar dy kostume tradicionale voskopojsare te grave si vlere e re qe i shtohet trashegimise kulturore te Voskopojes, te cilet jane ekspozuar tek Qendra e Informacionit te Turizmit. Sipas tradites ne Voskopoje ne ndertimet e reja perdoret guri gdhendur, punimet e drurit dhe te hekurit, keshtu qe eshte rigjallertuar shume punimi artizanal i guredhendjes, i hekurit, i drurit etj. Ata jane motivuar me pajisje per punime artizanale, kane marre pjese ne formiem profesionale dhe kemi promovuar prodhimet e tyre artizanale.

Promovimi: Artizanet bashkepunojne ndermjet tyre dhe me hapjen e QIT ato kane ekspozuar prodhimet e tyre artizanale, qe sherbejne njekohesisht per promovim dhe tregtimin e punimeve te tyre, kjo menyre, ato kane rritur prodhimet e tyre dhe eshte nje aktivitet me te ardhme per vete dinamiken qe ka marre zhvillimi ne Voskopoje.

Hartimi i **broshures per mbrojtjen e sitit dhe te mjedisit**, eshte nje dokument strategjik ne duart e komunitetit te Voskopojes, e cila u jep rolin e duhur per angazhimin dhe pergjegjesine per mbrojtjen e sitit te teritorit te tyre.

Mbrojtja e Sitit eshte e lidhur dhe me mbajtjen paster te mjedisit. Gjate vitit 2012, komuna ne bashkepunim me projektin ka bere nje ndryshim rrenjesor ne pastrimin e teritorit. U hoqen koshat e medhenj te Voskopojes dhe u zevendesuan me kosha te vegjel te prodhimet artizanal voskopojsar. Jane organizuar aksione te komunitetit, te komunes dhe shkolles per pastrimin e teritorit te Voskopojes, jane pastruar dhe sistemuar pas 20 vitesh dy perrenjte te Zhomrit dhe Strugut, te cilet sherbejne si arterie te pastrimit te Voskopojes dhe qe per te ardhmen mund te kthehen ne shetitore per turistet.

Ne Voskopoje behen festa fetare dhe tradicionale, me e njohur eshte festa e Shen Prodhomit dhe Panairi ose siç quhet «Dita Turistike» qe behen me 24 Qershor te cdo viti.

Si arritje kryesore mund te permendim:

- Eshte ndergjegjesuar komuniteti voskopojsar ne mbrojtjen dhe vleresimin e Sitit.
- Hartimi i broshures per mbrojtjen e Sitit dhe te mjedisit.
- Vleresimi i trashegimise i kane dhene mundesi njohje dhe zhvillimit te ketij teritori dhe vecanerisht te turizmit.

7. TURIZMI

Pas viteve '90 pak eshte zhvilluar turizmi ne kete zone, por ekzistenca e nje pasurie kulturore historike, rindertimi i hotel Akademise pas vitit 1997, hapja e disa dhomave pritje per turistet nga voskopojsaret, ka bere qe nga nje vend qe po shkretohej ti rikthehej gjalleria dhe besimi per zhvillimin. Njerezit filluan ti rikthehen punes ne Voskopoje dhe tashme po behen investime private, komunitare dhe shteterore.

Turizmi eshte nje aktivitet kryesor qe ka filluar te aplikohet pas viteve 2000, por qe ka marre nje zhvillim te vrullshem pas vitit 2007. Sot ka 50 familje qe merren me turizem dhe ka nje rrjet hotelesh, shtepi te turizmit familjar, kafe e restorante, njesi sherbimi per turistet qe se bashku perbejne nje kapacitet prites per turistet. Eshte ngritur infrastruktura e orinetimit dhe informimit me sinjalistike, harta, guida etj.,

Ka nje fluks ne rritje te turisteve nga viti ne vit. Turistet vijne nga rajoni Korces, Shqiperise, Europes e me gjere dhe me koheqendrim te ndryshem.

Zhvillimi turizmit eshte mbeshtetur ne traditen, mirepritjen voskopojare dhe ne teritorin terheqes. Ne kete kuader jane kryer nje sere aksionesh qe kane perfshire aktoret e turizmit dhe te komunitetit, si organizimin e grupit te turizmit, formime profesionale, investime per permiresimin e ambjenteve publike, informimin dhe orientimin, permiresimi dhe shtimi i aktiviteteve dhe produktit turistik etj. E rendesishme ka qene promovimi i tradides, per produktet te zones, bujqesore e artizanale, gastronomise, mirepritjes, te vlerave natyrore dhe turistike te teritorit te Voskopojes.

7.1 Aksione per zhvillimin e turizmit

Organizimi i grupit te turizmit dhe formime profesionale te grupit

- Angazhimi i grupit ne vendimarrje per ceshtje te zhvillimit turizmit, mjedisit etj.
- Krijimi i marredhenieve te ndersjellta per akomodimin e turisteve
- Formime per permiresimin e pritjes turistike ne vend dhe France
- Organizmi i dites se mjedisit, me pjesmarrje te shkollave dhe te komunitetit

Permiresimi i infrastrukures se pritjes turistike

- Eshte vendosur sinjalistika informuese dhe orientues e territorit Voskopoje
- Jane publikuar harta te orientimit per territorin e Voskopojes dhe per vitatat e kishave
- Jane hartuar dy guida turistike ne 2010 dhe ne 2012
- Eshte ndertuar lulishtja, kendi i lojrave ne qender te Voskopojes
- Eshte bere markimi i shtigjeve te kishave dhe te levizjes per Shipsek
- Sinjalistikes se informimit, te sherbimit te pritjes turistike, te vizites se kishave
- Identifikimi dhe njohja e pese pistave te shetitjes ne natyre per turistet

Promovimi dhe komunikimi

- Organizimi takimeve me aktore rajonal, kombetar, per njohje e zhvillim te Voskopojes.
- Qe nga 2009 ne Voskopoje organizohet "Panairi 24 qershorit" qe perkon ne ditet e festes se Shen Prodhomit, ku terheq me mijera vizitore. Banoret nga gjithe territori i Voskopojes ekspozojne prodhimet dhe produktet bujqesore, blegtorale e artizanale, gastronomike dhe historiko-kulturore. Kjo dite eshte kthyer ne dite festive, me programe te pasura artistike, lojrash, shetitjesh, shetitje me kale, bicikleta etj. Tashme 24 qershori krahas festes fetare, eshte kthyer si "DITA TURISTIKE" ne Voskopoje.
- Informacion me broshura, harta, guida, flete palosje, materiale promovuese etj.
- Prezantimi ne median e shkruar dhe elektronike te vlerave te Voskopojes
- Hapja e website te voskopojes, www.voskopoja.al
-

7.2 Rezultate

- Ne kete kontekst eshte permiresuar shume aktiviteti i grupit te turizmit, sherbimi i pritjes turistike ne akomodim, gastronomi dhe shoqerim me guide te turisteve.
- Kane krijuar koncepte te reja per zhvillimin e turizmit territorial, qe nenkupton perfshirjen te te gjithe aktoreve, prodhuesit me produktet bujqesore, artizanet, njesite e sherbimeve, traditen voskopojare etj.

- Kjo ka çuar ne rritjen vit pas viti te turisteve, ne 2005 numeroheshin rreth 5000 mije turiste, ndersa vitin 2012 ky numer eshte 10 fishuar ne mbi 55 mije veta. Ne pergjigje te rritjes se interesit per Voskopojen dhe rritjes se numrit te turisteve jane rritur kapacitetet pritese me kater here, nga 100 shtreter ne 2007 ne 400 shtreter ne 2012.
- Voskopoja tashme ka nje identitet te plote, qe njihet ne nivel kombetar dhe nderkombetar, kjo per shkak te vlerave qe ka, te promovimit te sitit te Voskopojes nga aktore te ndryshem dhe te zbatimit te projektit te DE 2007-2012.

7.3 Qendra e Informacionit Turistik ne Voskopoje (QIT)

Ne qender te Voskopjes ndodhet QIT, qe eshte nje ndertese karakteristike e stilit voskopojar, e cila qe ne pamje te pare te krijon nje ambient mireprites per turistet, nga e cila do te gjeni:

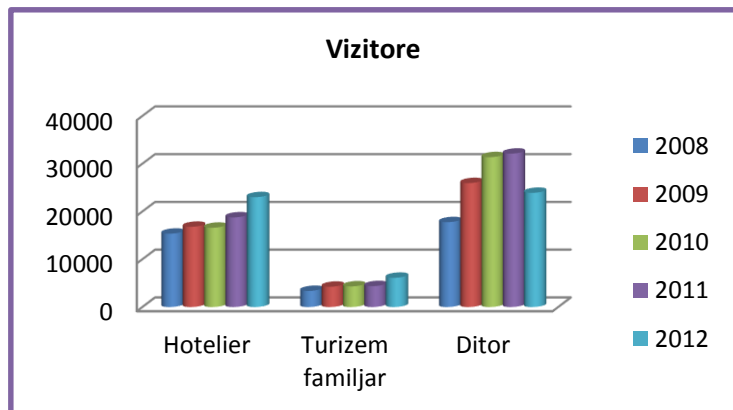
- Informacion per turistet, per akomodim, sherbime, shoqerim per vizita ne kisha, guide per te vizituar sitin e Voskopoje etj.
- Materiale informimi e orientimi si, libra, harta, guida, broshura, etj.
- Ekspozim te trashegimise, te historise dhe te produkteve bujqesore dhe artizanale.

QIT i ka dhene nje vlere te re zhvillimit te turizmit dhe sherben si qender kordinimi per grupin e turizmit, te Shoqates Voskopoja, per aktivitete te ndryshme, kulturore, festive, turistike, sportive etj.

7.4 Pritja turistike

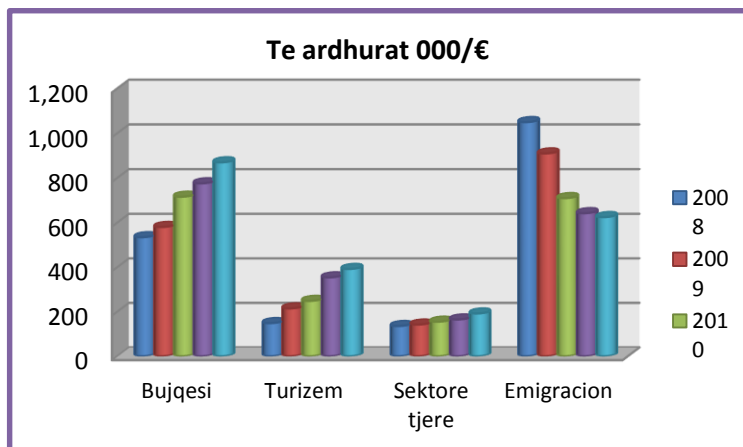
E vecante ne Voskopoje eshte sepse funksionojne tre kategori te pritjes turistike:

- Tre hotele si Akademia, Royal dhe O₂, te cilet kane mbi 10 dhoma dhe kane nje personel te punesuar.
- 5 Hotele familjare me 5-10 dhoma, por qe si personel sherbejne pjestare te familjes
- 10 Shtepi te Turizmit familjare qe kane nga 2-5 dhoma, ku krahas turizmit merren dhe me aktivitet bujqesor, ndertim, sherbime etj.



- Pra ekzistenca e ketyre kategorive pritese si dhe te bar-restorantet, te kordinuara nga QIT, ju ofron mundesi te shumta zgjedhje turistive sipas preferencave te tyre, ku mund te flene, te hane, shetisin, te pushojne etj.

- Ne perputhje dhe me kategorite pritese kemi dhe tipe te ndryshme vizituesh, sipas koheqendrimit dhe llojit te akomodimit, krijon me shume mundesi per turistet, te cilet zgjedhin paketen qe peleqjne ose qe u pershtatet. Peshen me te madhe



te madhe

te pritjes se turisteve e zene kategoria e pare dhe dyte, por qe ka tendence qe turistet te pushojne tek familjaret.

- Kemi tipe te ndryshme turistesh nga vendi dhe te huaj, me koheqendrim njeditor dhe shume ditor, te moshave te ndryshme, te organizuar ose ne menyre te lire. Fluksi me i madh i turisteve eshte maj-shtator, por qe ka tendence dhe turizmi dimeror, per shkak te klimes me bore dhe te ekzistences se pistes se skive.

7.5 Faktoret qe kane ndikuar ne zhvillimin e turizmit

- Organizmi i grupit te turizmit
- Shoqerimi i aktivitetit te tyre
- Permiresimi i sherbimit te pritjes
- Formimet profesionale nga ekspert vendas dhe te FERT
- Rritja e kapaciteteve pritese
- Permiresimi i infrastruktures se orinetimit, informimit
- Komunikimi dhe promovimi
- Investime ne infrastrukture, ndertime

Te gjitha keto faktore kane ndikuar ne rritjen e dinamikës së turizmit anasjelltas turizmi ka ndikuar ne dinamikën e zhvillimit te teritorit, jane bere me shume investime, me shume bisnese, me shume treg per prodhimet bujqesore dhe artizanale, rritje te prodhimit dhe produktit bujqesor, ku per rrjedhoje kemi rritje te te ardhurave dhe rritje te nivelit ekonomik-social te banorve te teritorit te Voskopojes.

Tabela 7; Te dhena per akomodimin

Tema	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
1. Hotele	nr	1	1	3	3	3
- dhoma	nr	29	29	51	77	77
- shtreter	cope	40	50	90	232	232
2. Hotele familjare	"	2	3	4	4	4
- dhoma	"	15	25	30	29	29
- shtreter	"	30	45	60	58	58
3. Shtepi Turizmi familjare	nr.	6	8	11	16	18
- dhoma	nr	14	20	28	50	55
- shtreter	cope	28	55	70	100	110

Tabela 8 te dhena permbledhese

Tema	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Objekte te turizmit	nr.	9	12	18	23	25
- Dhoma	"	58	74	109	156	161
- Shteter	"	98	150	220	390	400
Bare kafe/restorante	nr.	10	12	18	20	20
- Tavolina	cope	136	150	275	316	316
Bisnese	nr.	25	26	30	35	39

Tabela 9 Te dhena per vizitoret

Emertimi	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Hotelier	veta	15360	16800	16,600	18770	23001
Turizem familjar	"	15360	16800	16600	18770	23001
Turiste ditor	"	3369	4246	4320	4380	6122
Total		17771	25954	31380	32123	23908

- Ritmi i rritjes se numrit te turisteve ka ardhur gjithenje ne rritje, kjo per shkak te rritjes se aktivitetit te pritjes turistike, te mbeshtetjes nga projektit DE, te promovimit qe i eshte bere vlerave te voskopojes ne nivel kombetar dhe nderkombetar.
- Pothuaj se ka patur te njejten dinamike rritje si per turizmin te pritjes hoteliere ashtu dhe te atij familjar dhe atij ditor.

Tabela 10 Tipi i vizitoreve

Tipi vizitoreve	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Vizitor gjithesej	veta	30500	47000	52300	55,273	53031
Vizitore brenda vendit	"	24400	32900	31380	49093	40674
Vizitore jashte vendit	"	12200	14100	20920	17180	12357
Vizitore me qendrim ditore	"	12200	28200	31380	42123	23908
Vizitore me qendrim javor	"	18300	18800	20920	24150	29123

8. Dinamika e zhvillimit te teritorit te Voskopojes

8.1 Popullsia

Popullsia e Voskopojes perbehet prej 5 fshatrave, ku fshati Voskopojes eshte me popullsi me te madhe dhe ze rreth 35 %.

Tabela 11; Te dhena demografike

Tema	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Banore	4066	3393	2748	2,742	2,624	2,683	2,720	2,722
Familje	901	750	691	683	694	696	712	716

Per nje periudhe 10 vjecare 1995-2005 ka pasur nje braktisje te teritorit te Voskopojes, kjo per shkak te infrastruktures se dobet, mungeses se punesimit dhe te aktivitetve ne Voskopoje. Popullsia eshte zvogluar me rreth 1.5 here.

Pas viteve 2005 kemi nje stabilitet demografik, eshte kthyer gjalleria dhe besimi per zhvillimin e voskopojes, kjo per shkak te zhvillimit te pergjitheshem te vleresimit nga aktor kombetar dhe nderkombetar. Banoret filluan rritjen e aktivitetve ne turizem, bujqesi etj.

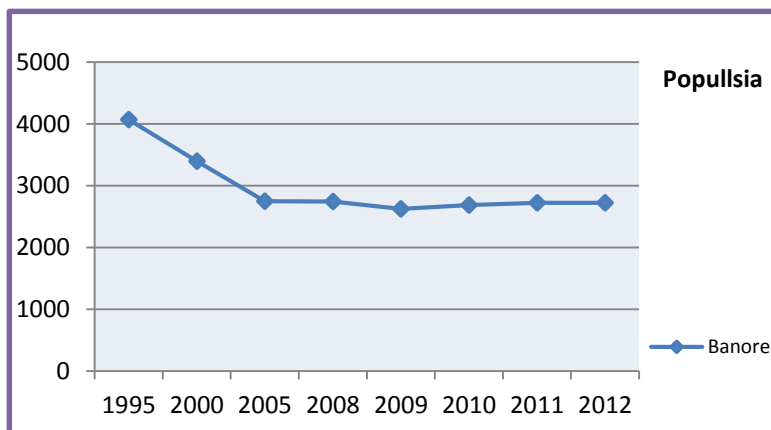
8.2 Te ardhurat ne Voskopoje

Ne Voskopoje ka nje zhvillim pozitiv dhe aktivitetet kryesore te punesimit dhe te ardhurave jane: bujqesia, turizmi, sektori i sherbimeve dhe artizanale, punesimi ne shtet dhe emigracioni.

Ka nje dinamike ne rritje te te ardhurave € per tre sektoret, buqesi, turize, artizanat

Emigracioni ka nje dinamike ne

renie, kjo per shkak te renies se te ardhurave dhe kemi kthim te emigranteve



8.3 Struktura e te ardhurave ne vitin 2011

Bujqesia eshte sektori kryesor i te ardhurave sepse rreth 80 % e familjeve me bujqesi.

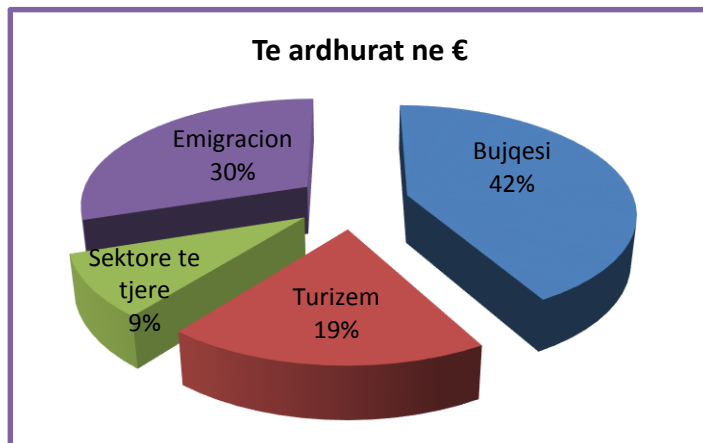
Te ardhurat kryesore ne bujqesi vijne nga:

- Kultura e atates dhe kumbulles
- prodhimi blegtoral te bulmetit, mishit dhe mjaltit.

Kulturat e patates dhe kumbulles, kane rendiment te larte, cilesi prodhimi dhe cmim te larte.

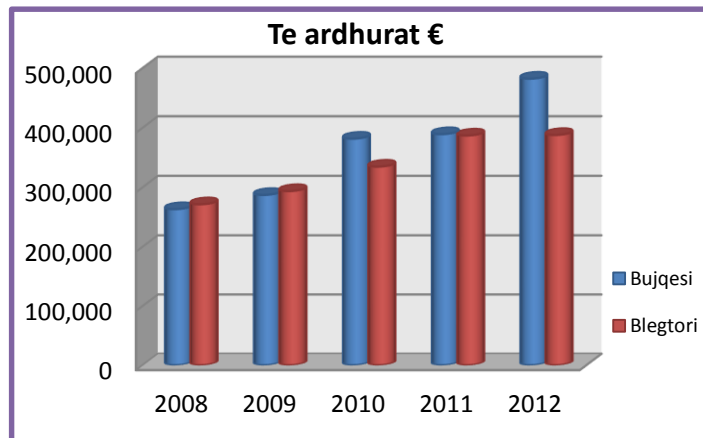
Bulmeti, mishi dhe mjalti te Voskopojes, kerkohen Blegtozia qe

zhvillohen ne Voskopoje prioritare dhe ne nivel kombetar per shkallen e larte te te ardhurave qe sjellin



8.4 Te ardhura nga bujqesia

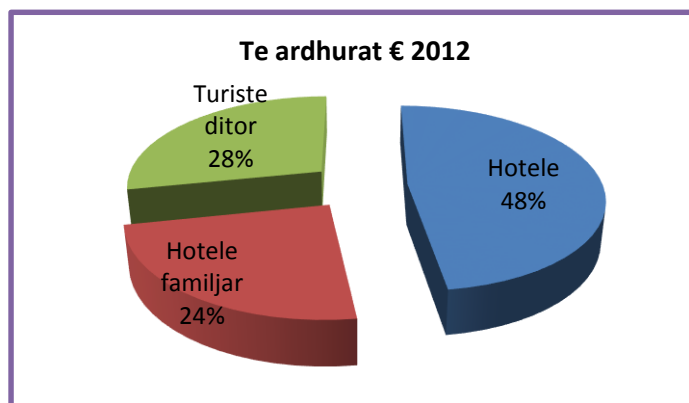
Prodhimi bujqesor dominon ndaj atij blegtoral me nje diference prej 10 %, pra te ardhurat nga kulturat bujqesore zene 55 %, kjo per arsyese se ka shumica e familjeve merren dhe dalin ne treg me prodhim bujqesor, ndersa me blegtori merren me pak familje, per shkak te veshtiresise qe ka per dimrin e ftohte, megjithese ka kapacitete 2-3 here me te medha per shtimin e numrit te krereve.



8.5 Te ardhura nga turizmi

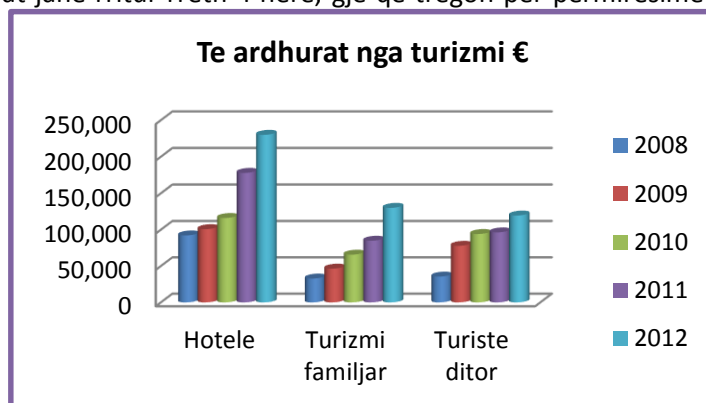
Te ardhurat kryesore ne turizem vijne nga 3 hotelet kryesore te Voskopojes dhe zene rreth 50 %, turizmi ditor rreth 35 %. Ndersa turizmi familjar zene perkatesisht 10 dhe 5 %.

- Turizmi familjar pavaresisht se eshte ne % te vogel krahasuar me 55 mije turist paraqet nje aktivitet te mire.
- e vecante se ka numer shume te madh te turisteve me koheqendrim ditor, kjo sepse shume vizitor i perkasin rajonit Korce dhe e dyta afersia me Korcen, ku turistet duhet te kapin sa me shume destinacione ne dite. Ne kete kontekst duhet te permiresohet cilesia e sherbimit dhe ofrimi i sa me shume aktiviteteve me qellim qe turistet te qendrojne me gjate ne voskopoje.



8.6 Dinamika e te ardhurave nga turizmi

- Rritja e te ardhurave ka pas te progres ne rritje nga viti ne vit dhe ne vitn 2012 te ardhurat jane rrit perkatesisht me 3 here.
- Per turizmin hotelier te ardhurat jane rrit 2.5 here, ndersa per ate ditor rreth 3.6 here
- Per turizmin familjar te ardhurat jane rritur rreth 4 here, gje qe tregon per permiresime te cilesise se sherbimet, te perkushtimit dhe preferences se turisteve

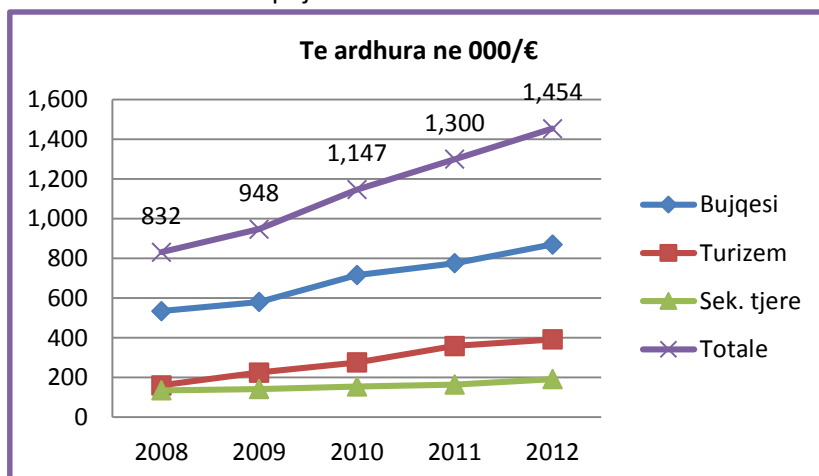


8.7 Dinamika e te ardhurave

- Kemi dy tendenca rritje te te ardhurave nga bujqesia, turizmi dhe sektore te tjere dhe ulje te te ardhurave nga emigracioni.
- Bujqesia dhe turizmi kane te njejten tenden rritje, pavaresisht se ne nivele te ndryshme, ku te ardhurat nga bujqesia jane 2 here me te larta.
- Emigracioni ka renie, sepse shumica e emigrantëve shkonin ne Greqi, nje pjese jane stabilizaur me familje, ato sezonal, aktualisht nuk shkojne ose te ardhurat jane te pakta dhe nje pjese jane kthyer dhe kane filluar aktivitet ne Voskopoje.

8.8 Investime

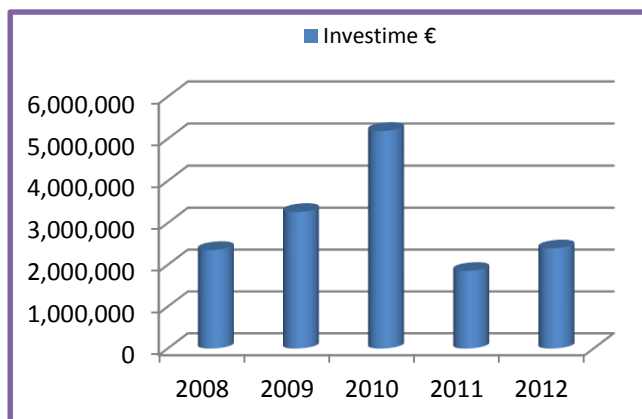
- Kane ndodhur shume investime me shume se 200 mije € ne vit, por investimi me i madhe eshte bere ne 2010 per rrugen k ryesore Voskop-Voskopje, ku i ka dhene nje impakt shume te madh zhvillimit te teritorit te Voskopjes.



- Ka pas nje harmonizim dhe mobilizim te aktoreve per investime, komuna ka investuar ne infrastrukture, ndersa projekti DE ne bujqesi, turizem, mjrdis etj.

8.9 Struktura e investimeve

- Shkalla e investimit ne bujqesi eshte shume e vogel me 6 %, po rte ardhurat ja 42 %, cka tregon per efikasitetet te investimit dhe kthimin e shpejte te investimit. Prandaj vemendje te vecante duhet ti kushtohet sektorit bujqesor, ku nje gje te tille e ka bere projekti i DE.



- Sektori i turizmit dhe ndertimet e shtepive private tregon per potencialet qe ka qoftte banorve te Voskopojes, ashtu dhe te rritjes se interesit nga aktore privat te rajonit dhe te vendit per Voskopojen.
- Keto investime jane mbeshtetur nga investimet shteterore te komunes per infrastrukturen

9. Teritori Voskopojes nga 2007-2012 ka nje zhvillim te integruar dhe dinamik sepse:

Pra mund se komuna e Voskopojes, ka arrit te shpreh potencialet e saj, jane vleresuar burimet teritoriale, jane mbeshtet inisiative dhe grupe per te rritur aktivitetet e tyre ne ferme, turizem dhe ne menyre komunitare si angazhimin, kontributin dhe pjesmarrjen ne vendimarrje. Ka pas nje evolim qofte te mentalitetit per zhvillimin e teritorit, bashkerendimin ndermjet tyre dhe te marredhenieve komune – komunitet, ku komuna zhvillimi i inisiativave e ka pare si zhvillim te teritorit te saj.

Zhvillim Social:

- Ka nje stabilitet demografik, kthim te emigranteve dhe gjallerim te jetes ne voskopoje
- Ka rritje te cilesise se jetes dhe te standartit te jeteses dhe te ardhurat per fryme jane mbi 2.5 \$ ne dite

Zhvillim ekonomik:

- Ka investime ne bujqesi, rritje te aftesise ujites me 2.2 here, te siperfaqes se punueshme me 10 %
- Ka rritje te rendimentit nga 25-50 %, ndersa te prodhimet nga 1.5-3 here ne patate, kumbull, qumesht, mjalt etj.
- Te ardhurat nga bujqesia zene 42 % dhe jane rritur me 2 here ndaj 2007
- Ka rritje te kapacitetit te pritjes turistike jane rritur me 4 here ose sot jane 400 shtreter.
- Numri i turistev e eshte rritur me 10 here nga 5 mije ne 55 mije
- Te ardhurat zene rreth 19 % dhe jane rritur 2 here,
- Investimi arrin ne 41 %, gje qe tregon per zhvillim akoma me te madh ne te ardhmen.
- Permiresim te infratrukturese se pritjes turistike
- Ka nje infratrukture funksionale me rruge, rrjet ujesjelles kanalizime, plan urbanistik per Voskopojen, ruajtja e tadites se ndertimit me gure, dru dhe hekur.
- Voskopja ka nje vleresim te teritorit te saj nga aktore lokal, rajonal, kombetar dhe nderkombetar.

Mireqeverisje ;

- Me shume bashkepunim
- komune-komunitet-aktore
- Rritje rolit te kominitetit e te aktor ekonomik ne vendimarrje
- Rritje te angazhimit dhe pergjegjesise komunitare
- Territori Voskopojes njihet ne shkalle kombetare dhe nderkombetare
- Jane promovuar vlerat e vlerat e teritorit te Voskopojes dhe njihet ne nivel kombetar dhe nderkombetar, kemi Ka nje ringritje te Voskopojes
-

10. Strukturimi aktorve

Pas viteve 2007 me zbatimin e projektit te DE ka nje ndergjesim, angazhim dhe pjesmarrje te komunitetit ne vandimarrje dhe aktivite te perbashketa. Ky komunitet tashme eshte i

organizuar ne grupe sipas aktiviteteve te tyre ne turizem, bujqesi, trashegimi te cilin e kane finalizuar ne themelimin e Shoqates per Zhvillimin e Agroturizmit, Trashegimise dhe Mjedisit ne Voskopoje - SHATM. Gjithashtu ka dhe organizme te tjera siç Shoqata e Skiatorve te Voskopojes ku ne fokusin e saj ka zhvillimin e sportit dimror te skive.

11. Shtrirja e demarshit ne teritore te tjera te rajonit Korce

Shtrirja e demarshit ne komunat e Vitkuqit dhe Drenoves ka konsistuar nepemjet organizmit te takimeve rajonale, formimeve ne France dhe promovimit te projektit te Voskopojes.

Ne panairin e 24 qershorit ne vitin 2010, ka pjesamarrje te DE, Ambasadave te Qarkut e Prefektures Korce, FZM, Rilindjes Voskopojsare etj., ku u be nje ekspozim dhe promovim i vlerave voskopojsare dhe i arritjeve te projektit te DE. Jane organizuar disa takime me aktore te Rajonit Korce dhe me ekspert te FERT, te PCCC per turizmin dhe zhvillimin teritorial. Gjithashtu jane bere vizita ne France me drejtues te Qarkut dhe tre kryetaret e komunave Voskopoje, Drenove, Vithuq e ADAD, per te, pare eksperiencen franceze ne organizimi i komuniteteve te komunave, rolin e tyre ne mbeshtetjen e organizatave dhe vleresimi i burimeve te vecanta teritoriale si dhe perfitimet ne kuader te bashkepunimit nderkomunal. Keto aktore kane shpreh vleresimin dhe interesin qe pervoja franceze dhe ekspserienca e arritur ne Voskopoje, te sherbeje model dhe per komunat Drenove dhe Vithkuq, ne menyre qe te kete nje bashkepunimin nder komunal dhe dalja me nje oferte te perbashket te pritjes turistike. Ne vazhdim puna te filloj me hartimin e te dy planeve startegjike 2012-2020 nga ADAD-FERT dhe te nje dokumenti strategjik te perbashket per te tre komunat.

12. Produkte per Voskopojen dhe qe gjenden ne Qendren e Informacionit Turistik

Ne kuader te projektit jane hartuar disa dokumenta kryesore per Voskopojen:

1. "Karta Teritoriale" per mbrojtjen dhe vleresimin e sitit, nje model i pare ne Shqiperi.
2. Karta e mbrojtjes se mjedisit, qe mobilizon komunitetin per mbrojtjen e mjedisit.
3. Nje dokument ndermjet komunes dhe SHATM, qe rregullon administrimin QIT
4. Dy guida turistike Voskopojsa 2010 dhe Guida 2012
5. Harta per teritorin e Voskopojes
6. Harta per vizitat ne kisha shqip dhe anglisht
7. Dinamika e zhvillimit te Voskopojses 2005-2012
8. Planet Strategjike te Voskopojses, 2006 dhe 2011
9. Plani Strategjik i Komunes Vithkuq (2012-2020)
10. Plani Strategjik komuna Drenove (2012-2020)
11. Studimi i prodhimit "bio" te patates
12. Studimi mbi mjedisin te komunes Voskopojsa
13. Studimi per zhvillimin e pemetarise
14. Studimi per zhvillimin e blegtorise
15. Flete palosje, 5 tipe (turizem, artizanat, trashegimi, mjedis, bujqesi – 10 lloje)
16. Projekti sistemit ujites Lavdar dhe Krushove
17. Logoja turistike Voskopojsa
18. Logo zyrtare te komunes Voskopojsa
19. Etiketa per prodhimet te teritorit te Voskopojses (kumbull, mjalt, patate, bulmet etj.)
20. Website: www.voskopojsa.al

13. Arritje te rendesishme

- Gjate periudhes 2005-2011 kane ndodhur shume ndryshime, si ne planin e zhvillimit ekonomik, ashtu dhe ne ate te social-kulturor dhe te organizimit te komunitetit.

- Gjate zbatimit te projektit eshte perfshire i gjithe komuniteti i teritorit te Voskopojes, ku kane perfituar rreth 650 familje ne bujqesi, nepermjet rritjes se prodhimit bujqesor dhe artizanal, te cilin e kane tregtuar reth 90 % ne Voskopoje,
- 50 familje ne sektorin e turizmit te cilet kane pritur me shume vizitore 55 mije ne vit, kane permiresuar sherbimin dhe kane shtuar kapacitetet pritesore per turistet me nje akomodim ditor me 400 shtreter.
- Permiresim te infrastruktures se pergjitheshme ne teritorin e Voskopojes; rruga kryesore Voskop-Voskopoje, rrjeti ujesjelles - kanalizimeve, shkolla, lulishte, etj.
- Shume inisiativa private kane ndertuar mbi 50 shtepi te reja, biznese ne turizem, sherbime, bujqesi etj.
- Eshte permiresuar shume infrastruktura e pritjes turistike, me harta, guida, flete palosje, guida, vizita te kishave, shetitje ne natyre etj.

Impakti

- Ka nje stabilitet demografik dhe rikthimi i emigranteve
- Promovimi i vlerave te teritorit te Voskopojes
- Zhvillim te turizmit, te bujqesise, sektorit te sherbimeve dhe promovim te vlerave
- Rritje te prodhimit bujqesor, artizanal dhe rritje te numrit te turisteve
- Punesim, rritje prodhimi, rritje te ardhurash dhe permiresim te nivelit social-ekonomik.
- Eshte rritur shume interesi per Voskopojen, rritje te investimeve,
- Zhvillimi ekonomik-social qe ka ndodhur ne periudhen 2007-2012 i dhene nje gjalleri te jetes ne Voskopoje, ose mund ta quajme "Rikthimi Voskopojarë".

14. Aktivitete te qendrueshme per te ardhmen

- Rritja e aftesise profesionale te prodhuesve dhe te punonjesve te pritjes turistike, sepse ato jane dhe do te jene aktoret qe do te administrojne aktivitetet e tyre ne te ardhmen.
- Funksionimi i sistemit ujitjes Gjonmadh sepse administrohet nga grupi Ujitjes
- Funksionimi i grupeve te perdorimit te mjeteve mekanike per sherbimet ne ferme.
- Prodhimi organik i patates. çertifikimi dhe marketimi nga grupi "BIO" i patates
- Organizimin komunitetit, strukturimi i aktorve dhe formimi i Shoqates Voskopoja
- Funksionimi dhe administrimi i Qendres Informacionit Turistik nga Shoqata Voskopojarë
- Funksionimi i rrjetit te pritjes turistike ne Voskopoje
- Prodhimi e perdorimi i logos turistike voskopoja per prodhimet e patates, frutave, mjaltit.

15. Programe per te ardhmen ne Rajonin e Korçes

- Tashme jane hartuar Planet Strategjike te tre komunave Voskopoje, Drenove dhe Vithkuq, per periudhen 2012-2020 dhe eshte hartuar nje dokument i perbashket qe do te sherbeje si baze per nje propozim projekti ne te ardhmen prane Delegacionit European.
- Tashme Qarku Korçe dhe tre Komunat ndajnë te njejten vizion me të gjithë aktorët per strategjine e zhvillimit teritorial ne te ardhmen dhe jane te angazhuar per konkretizimin e Planeve Strategjike, qofte ne planin e organizimit te bashkepunimit ndermjet tre komunave, ashtu dhe te kryerjes se aktiviteve te perbashketa, si pjesamarrja ne panaire, festa, dalja me nje oferte te perbashket te pritjes turistike etj.

Aneks 1 Te dhenat ne bujqesi

Tabela 1 Struktura mbjelljeve

Kultura	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Drithera Total	ha	137	190	205	216	215
Grure	"	81	85	107	110	108
Miser	"	20	24	22	25	32
Theker	"	28	37	34	35	30
Elb	"	8	44	42	46	45
Perime	"	9	8	15	17	20
Te fresketa	"	6	6	9	10	10
Te njoma	"	3	2	6	7	10
Fasule	"	25	11	11	12	14
Patate	"	48	46	50	55	60
Panxhar	"	5	3	5	6	7
Tagjira	"	26	9	12	23	28
Faragjere	"	113	95	89	96	96
Pemetore	"	55.5	61.5	64.5	65	67
Total	"	418.5	423.5	451.5	490	507
Siperfaqja e ujiteshme	ha	117	117	117	237	247

Tab.2 Prodhimi I kulturave bujqesore

Kultura	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Siperfaqe toke are	ha	400	400	440	490	508
Pemetari	ha	25	61.5	64.5	65	67
Rendimenti	kv/ha	80	89.3	102.8	71	88
Prodhimi	kv	1200	2680	3600	1,562	4840
Drithera Total	ha	182	186	205	216	208
Rendimenti	kv/ha	22.6	28	27	30	32
Prodhimi	kv	4,113	5,208	5,535	6,480	6,656
Grure	ha	81	85	107	110	108
Rendimenti	kv/ha	30	32	32	38.8	39
Prodhimi	kv	2430	2720	3424	4,268	4212
Miser	ha	20	23	20	25	32
Rendimenti	kv/ha	20	25	25	26	30
Prodhimi	kv	400	575	500	650	960
Theker	ha	36	37	35	35	30
Rendimenti	kv/ha	18	17	17	15	16
Prodhimi	kv	648	629	595	525	480
Elb	ha	45	45	43	46	45
Rendimenti	kv/ha	20	21	25	25	28
Prodhimi	kv	900	945	1075	1150	1260

Fasule	ha	25	11	11	12	14
Rendimenti	kv/ha	15	15	17	17	17
Prodhimi	kv	375	165	187	204	238
Patate	ha	48	46	50	55	60
Rendimenti	kv/ha	200	246	250	285	290
Prodhimi	kv	9600	11316	12500	15675	17400
Perime	ha	9	8	15	17	20
Rendimenti	kv/ha	97	118	160	168	180
Prodhimi	kv	873	944	2400	2856	3600
Panxhar	ha	3	3	5	6	7
Rendimenti	kv/ha	220	150	200	250	320
Prodhimi	kv	660	450	1000	1500	2240
Faragjere - jonxhe	ha	87	87	90	90	96
Rendimenti	kv/ha	120	130	150	160	160
Prodhimi	kv	10440	11310	13500	14,400	15360
Tagjira	ha	26	10	15	23	28
Rendimenti	kv/ha	11	20	20	21	30
Prodhimi	kv	286	200	300	483	840

Blegtori

Tab. 3 Struktura e blegtorise 2007-2012

Emertimi	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Gjedh	krere	330	410	456	487	502
Lope	"	315	313	402	425	435
Te imta	"	2220	2512	2562	3,512	3982
Dele	"	20	165	480	520	540
Dhi	"	148	192	200	215	225
Pula	"	670	1335	1600	1,800	1850
Derra	"	12	27	45	51	55
Blete	Koshere	344	513	562	666	684

Tab. 4 Prodhimi I qumeshtit

Lope	tete	315	313	402	425	435
Rendimenti	l/tete	2000	2100	2130	2,200	2200
Prodhimi	qtx	6300	6573	8563	9350	9570
Te imta	tete	2620	2585	3042	4032	4522
Rendement	l/tete					
Production	qtx	1740	608	2182	2818	3279

Tab. 4/1

Dele	tete	2200	2220	2562	3,512	3982
Rendimenti	l/tete	60	60	61	61	62
Prodhimi	qtx	1320	243	1563	2142	2469
Dhi	tete	420	365	480	520	540
Rendimenti	l/tete	100	100	129	130	150
Prodhimi	qtx	420	365	619	676	810

Tab. 5 prodhimii mishit

gjedh	tete	250	260	280	257	267
Rendimenti	kg/tete	85	85	96	115	120
Prodhimi	qtx	212.5	221	268.8	296	320
te imta	tete	2200	2080	2302	2030	2140
Rendimenti	kg/tete					
Prodhimi	qtx	396	378.6	424.56	454.4	499.2
dele	tete	2000	2010	2200	1,900	2000
Rendimenti	kg/tete	18	18	18	22	23
Prodhimi	qtx	360	361.8	396	418	460
dhi	tete	200	70	102	130	140
Rendimenti	kg/tete	18	24	28	28	28
Prodhimi	qtx	36	16.8	28.56	36.4	39.2

Tab. 6 Pula

Pula	tete	670	1335	1600	1,800	1850
veze	000/oeuf	5	8	10	11	11.1
mish	qtx	6.7	13	18	20	21

Tab 7 Bletaria

koshere	Nr.	344	513	562	666	684
Rendimenti	kg/koshere	7.5	7.7	8.3	8.54	8.7
Prodhimi	kv	25.8	40	47	57	60

Aneks 2 Te dhena per popullsine dhe turizmin

Tabela 1 Popullsia ne vite sipas gjendjes civile

Tema	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
I. Familles						
Familje	Nr.	683	694	700	712	722
Banore	Nr.	2742	2624	2630	2720	2732
Familje bujqesore	Nr.	550	542	534	523	526
Familje per turizem	Nr.	6	8	11	16	18
Fam. Me ndihme ekonomike	nr.	40		10	8	11
Fam. ne emigracion	Nr.			42	38	34
Familje perfituese	Nr.	220	275	390	410	450
II. Punesimi						
Ne bujqesi	pers.	950	925	894	864	860
Ne agroturizem	"		22	70	84	90
Ne turizem	"	15	54	60	71	100
Ne shtet	"			33	35	36
sektor privat	"			85	115	124
ne pension	"			81	114	116
Emigracion	"			284	257	245

Tabela. 2 Te dhena per turizmin

Emertimi	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
1. Hotele	nr	1	1	3	3	3
- Dhoma	nr	29	29	51	77	77
- Shtreter	cope	40	50	90	232	232
2. Hotele Familjare	"	2	3	4	4	4
- Dhoma	"	15	25	30	29	29
- Shtreter	"	30	45	60	58	58
3. Shtepi Turizmi famijlar	nr.	6	8	11	16	18
- Dhoma	nr	14	20	28	50	55
- Shtreter	cope	28	55	70	100	110
Restorante	nr.	6	7	11	12	12
- Tavolina	cope	86	99	165	183	183
Bare Kafe	nr.	4	5	7	8	8
- Tavolina	cope	50	51	110	133	133
Biznese	nr.	25	26	30	35	39
Vizitore	veta	36500	47000	52300	55273	53,031

Vizitor	2007	23000
---------	------	-------

Tabele 2/1 Permbledhese

Emertimi	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Total objekte/HOTELE	nr.	9	12	18	23	25
- Dhoma	"	58	74	109	156	161
- Shtreter	"	98	150	220	390	400
Total Bare Kafe / restorant	nr.	10	12	18	20	20
- Tavolina	cope	136	150	275	316	316
Vizitore	veta	36500	36500	52300	55273	53,031

Tabela 3 Te dhena per turistet

Emertimi	Njesia	2008	2009	2010	2011	2012
Hotele	veta	15360	16800	16,600	18770	23001
Hotele familjare	"	2950	3447	3,427	3877	5358
Shtepi familjare	"	419	799	893	503	764
Turiste ditor	"	17771	25954	31,380	32123	23908
Total		36500	47000	52,300	55,273	53,031

Investimet 2008-2012

Fshati	Objekti	Total	2008	2009	2010	2011	2012
Voskopoje	Shetepi te reja	28	8	8	6	6	15
	Kafe	8	4	1	2	1	
	Hotele	4	0	1	3	0	
	Shtepi turizmi familjar	10	0	2	3	5	2
Gjonomadh	Shetepi te reja	15	2	3	6	4	
	Kafe	5	2	2	1	0	
Lavdar	Shetepi te reja	30	10	10	6	4	4
	Kafe	2	0	0	0	2	
Shipske	Shetepi te reja	4			2	2	6
	Kafe	1	1				